

Zpracovaný příběh skauta-hrdiny v projektu
„Hrdinové války“

Absolventská práce LŠ PROTOS
Kvalifikační práce OČK

Linda Topinková – Toust
Vedoucí práce: Jiří Zajíc – Edy

2023

OBSAH

1. Poděkování.....	3
2. Téma:.....	3
Metodická část: „Dokázal/a bych se vzdát svého pohodlí? Dokázal/a bych se pro něco obětovat?“.....	3
Teoretická část: Zpracování příběhu skauta – hrdiny v projektu „Hrdinové války“.....	3
3. Cíl:.....	3
4. Motivace:.....	3
5. Hledání hrdiny:.....	3
6. Příběh:.....	3
METODICKÁ ČÁST.....	5
7. Návrh programu víkendové akce na téma:.....	5
„Dokázal/a bych se vzdát svého pohodlí? Dokázal/a bych se pro něco obětovat?“.....	5
TEORETICKÁ ČÁST.....	17
8. Osudy tří tišnovských skautů	19
9. Pomník na Výrovce.....	24
10. Hrdinství a činy tišnovských skautů jako první skautský princip.....	25
11. Obrazová příloha:.....	27
12. Zdroje:.....	42

1. Poděkování

Děkuji Vladimírovi Vechetovi za poskytnutí rad a časopisů Tišnovská fotorevue a také kontakt na Miloše Sysla. Děkuji panu Miloši Syslovi za zpracování historických materiálů k výročí 80. let skautingu v Tišnově a poskytnutí cenných informací a podnětů k práci. V neposlední řadě děkuji Edymu za trpělivost a skvělé vedení práce, aby měla pokud možno hlavu a patu.

2. Téma:

Metodická část: „Dokázal/a bych se vzdát svého pohodlí? Dokázal/a bych se pro něco obětovat?“

Teoretická část: Zpracování příběhu skauta – hrdiny v projektu „Hrdinové války“.

3. Cíl:

Cíle jsou dva využití této práce jako metodický návod tématu Oběť pro R+R kvalifikace na OČK, zpracovat příběh skautů, kteří položili svůj život během druhé světové války nejen v koncentračních táborech. Jde o účast na projektu „Hrdinové války“, který organizuje Skautský institut

4. Motivace:

O bratřích Vetešníkových je relativně informací dost, ale o třetím kamarádovi Jaroslavu Fialovi nikoliv. Bratři Vetešníkové mají na vyhlídce na Výrovce svůj pomník, ale Jaroslav Fiala na něm uveden není, ačkoliv byl zatčen, vyslýchán, a nakonec i umučen v koncentračním táboře jako bratři Vetešníkové. Lákalo mě zpracovat biografii Jaroslava Fialy a zkusit ho rehabilitovat na pomníku na Výrovce.

5. Hledání hrdiny:

Myšlenka byla jasná, zadala jsem do vyhledávání mapy míst Tišnov, město, ve kterém sídlí naše středisko. Vyhledávač mi našel tři jména: Jaroslav Fiala a bratři Josef a Ladislav Vetešníkové. Postupně jsem zjistila, že v rámci výročí 80. let skautingu v Tišnově zpracoval řadu archivních informací a rozhovorů s pamětníky pan Miloš Sysel.

6. Příběh:

Obrátila jsem se na Miloše Sysla s dotazem, zda bych mohla použít jeho články jako pramen pro svou absolventskou práci. Dále jsem se ptala, z jakých zdrojů čerpal při svém bádání. Naši komunikaci přidám do přílohy na konci práce. Z naší komunikace mě nejvíce zaujala myšlenka pana Sysla, proč není Jaroslav Fiala na pomníku.

Skauting byl v době Protektorátu zakázaný, důvod k zatčení mohla být pokračující skautská činnost pod hlavičkou jiné organizace. Třeba čtenářského kroužku...

Z písemných záznamů vyplývá, že i po zákazu skautingu v tehdejší Protektorátu se členové skautských družin scházeli dál. Přejmenovali se na Hochy lesů, byli nejprve sdružení

jako čtenářský klub pod časopisem Vpřed, kde vycházely komiksy Rychlých šípů od Jaroslava Foglara, později pod katolickým Andělem strážným. Dál spolu podnikali výpravy do okolních lesů, na Orlí hnízdo, do Pejškova, do rokle na Holém kopci, na Výrovku. Scházeli se v klubovně doma u Žáků, někdy u Oharků. Klubovně říkali pro její malé rozměry legračně „kozí chlívěk“¹.

V listopadu 1944 bylo brněnským gestapem zatčeno na dvě desítky tišnovských občanů.

Dva krátké pořady o historii skautu na Tišnovsku vznikly u příležitosti výstavy "JUNÁCI, VZHŮRU!", kterou na podzim v roce 2015 připravil spolek Continuum Vitae ve spolupráci s Muzeem města Tišnova k 80. výročí místní skautské organizace. První díl je věnovaný období konce 30 až 40 let, kdy skaut pár let fungoval, pak ho do ilegality zahnali nacisté, aby hned po válce začal na chvíli fungovat, než ho na dlouhou dobu zakázali komunisté. Na těchto pořadech bylo zajímavé, že vznikaly přesně opačně, než by měly vznikat. Místo toho, aby vznikla základní kostra podle které se sbírá ilustrační materiál. My jsme vyrazili to terénu s tím, že nějak to dopadne. Výsledek můžete posoudit sami, jak píše Miloš Sysel.

¹ https://tisnovskenoviny.cz/wp-content/uploads/2022/07/TN_10_2015.pdf, str. 25.[cit. 18.3. 2023]

METODICKÁ ČÁST

7. Návrh programu víkendové akce na téma:

„Dokázal/a bych se vzdát svého pohodlí? Dokázal/a bych se pro něco obětovat?“

Před začátkem této duševně náročné aktivity je nutné vytvořit bezpečné prostředí, vlídné společenství. Samotné téma oběti předpokládá, že účastníci budou muset vystoupit ze své komfortní zóny a ne všechny části programu budou příjemné. Obzvláště ty, kde se budou muset účastníci více otevřít a překonat sami sebe. Přesně pro tento moment je třeba zajistit důkladnou zpětnou vazbu. Rozebráním jednotlivých situací. Kdy a kde se jednotlivci necítili dobře. Zkrátka uzavřít program tak, aby nezůstaly nezodpovězené, nedořešené otázky, v krajním případě traumata.

Současným mladistvým a dětem chybí schopnost komunikovat, soucítit s druhými, vyjadřovat své pocity nebo že mají příliš malou sebeúctu. Technický i společenský pokrok a rostoucí množství podnětů bohužel vedou také k tomu, že se mladá generace, pokud nemá oporu ve svých blízkých, se cítí stále méně jistě.

Sebeúcta, zodpovědnost, samostatnost. Tři z důležitých kompetencí, kterým se dnešní lidé ve škole a v životě učí jen zřídka. Jak tyto kompetence získat? Především zájmem o to, co se děje, co koho trápí. Naučit se popsat a ovládat své emoce. To vše pochopitelně vychází z prostředí ve kterém žijeme. Z rodiny. Pokud se v rodině neprojevuje zájem o emoční stránku a duševní zdraví, může to mít trvalé následky ve formě nízké sociální inteligence, empatie.

„Z prostředí, kde se rodiče a učitelé vůbec nezajímají o vnitřní život svých dětí a žáků a soustředí se jen na jejich materiální pohodlí, nebo na kázeň a známky, mohou těžko vyjít citově vyrovnaní lidé, kteří rozumí sobě i svému okolí.“²

Cíl: Zamyslet se nad sebou, svým chováním a něco dalšího si vzájemně sdělit.

Účastníci: Roveři a Rangers

Délka: Víkendová akce

Místo: Venku nebo uvnitř, kde nás nebude nic rušit

² Projekt Dokážu to? prosazuje výchovu k sebepoznání a samostatnosti https://www.idnes.cz/finance/prace-a-podnikani/projekt-dokazu-to-prosazuje-vychovu-k-sebepoznani-a-samostatnosti.A_1999M166Z01B [cit. 4. 11. 2023]

ÚVOD

SKUPINOVÉ AKTIVITY

Odložit uspokojení? Zapřít sám sebe? – Jen to ne! Anebo přece?

Pomůcky: list pro vedoucího, pracovní listy, Bible, psací potřeby.

Časová náročnost: 1 –1,5 hodiny

Všichni jsme rádi spokojení, máme rádi různá uspokojení, požitek z něčeho, rádi si věci užíváme. Dobré jídlo, procházku, film, blízkost člověka, kterého milujeme. Je to přirozené, patří to k našemu životu, dělá to náš život radostným a šťastným. Často ovšem nastávají okamžiky, kdy se svého požitku musíme vzdát nebo jej alespoň odložit na později. Ne proto, abychom se trápili a potlačovali v sobě svoje touhy a potřeby. To by se z nás časem staly „chodící mrtvoly“. Vzdát se požitku můžeme pro dobrou věc, pro věc, která má vyšší hodnotu a smysl, která je v daný okamžik správnější, povede náš život správným směrem. Dá to velkou námahu, ale přináší to větší užitek pro tvůj osobní růst i pro tvé okolí.³

Dokážu se něčeho v životě vzdát? Dokážu si něco odepřít? Dokážu někdy zapřít sám sebe? Zkus si na to udělat malý test.

Pokyn pro vedoucí:

Rozdejte každému účastníkovi pracovní list s otázkami, dejte jim cca 10 minut na vyplnění. Otázky jsou pouze pro ně, nemusí se sdílet s ostatními, pokud nechtějí.

Ve dvojicích ať pak účastníci vymyslí aspoň 3 jiné životní situace, kdy se člověk zřekne svého požitku, kdy se zapře. A kdy tím zároveň může získat větší odměnu. Svě výsledky pak každá dvojice představí.

Buďte k sobě upřímní a poctiví, co vám pomáhá rozhodnout se v dané situaci správně? Proč se nenechat strhnout ve svém názoru většinou, i kdyby to mělo být „trapné“.

Pracovní list

1. Máš se učit na těžkou písemku z matematiky. Moc toho neumíš. Hrozí ti špatná známka. A záleží ti na tom, abys měl známku dobrou. Zároveň tě kamarád láká na skvělý film do kina, na který se už měsíce moc těšíš a který dávají v kině právě dnes naposledy. Jak se rozhodneš?

a) Oželím film! Navrhnu kamarádovi, že si ho půjčíme, až vyjde na DVD, a podíváme se na něj později. Budu se pak celé odpoledne učit matiku.

³ https://katecheze.evangnet.cz/sites/default/files/soubory/prilohy/programy/2010_5_instant.pdf [cit. 4. 11. 2023]

b) Samozřejmě půjdu do kina. To si přece nenechám ujít: velké plátno, super zvuk, popcorn. Na matiku mrknu večer před spaním. Snad dá učitel lehké příklady.

2. Pár tvých kamarádů dost nevkusně a sprostě pomlouvá jednu holku ze třídy, která je tak trochu „mimo“, „outsider třídy“. Je ti jí líto, protože víš, že to doma nemá jednoduché s rodiči. Zároveň víš, že se tím shodíš u kámošů. Co v danou chvíli uděláš?

a) Nic, budu mlčet a dívat se, pousměju se, možná přihodím nějakou hlášku ohledně jejího nemoderního svetru a brýlí jako sklech od půllitru.

b) Zastanu se jí a nějak ustojím to, že si mě mí kamarádi začnou dobírat ve stylu: „Nechceš s ní náhodou chodit? Byli byste pěkný páreček!“

3. Jíš nějaké jídlo, které se skládá z části, kterou zbožňuješ, a pak části, kterou nejíš až tak rád. V jakém pořadí jednotlivé části jídla sníš?

a) Nejprve sním to, co mi chutná méně, a na závěr si slastně vychutnám to nejlepší.

b) Nejprve sním to nejlepší, a pak do sebe útrpně nasoukám ten zbytek.

PAUZA

-Pauza na vydechnutí, nějaká fyzická aktivita, čas na občerstvení

STÁT SE HRDINOU

Pomůcky: pracovní listy, psací potřeby, flipchart nebo tabule, fixy, nakopírovaný životopis a fotografie např. sira Nicholase Wintona: http://cs.wikipedia.org/wiki/Nicholas_Winton.

Časová náročnost: 1,5 hodiny.

Být opravdovým hrdinou dnes není moc moderní. Za hrdinu je považován skoro kdokoli, kdo je hodně vidět, slyšet, kdo na své velké činy neustále poukazuje, kdo je hodně v balíku, má moc a zbraně nebo vyhraje v televizní reality show... Pravý význam se ze slova „hrdina“ ovšem vytratil. Skuteční hrdinové mění svět k lepšímu, dělají dobro pro druhé. Zůstane po nich v životě něco krásného, co se lidem zapíše do srdcí. Co lidem dodá chuť do života. Hrdinové vytvářejí dobré hodnoty pro život a pro společnost. Hrdina je ten, kdo ve správný čas udělá správnou věc. Nečeká odměnu ani potlesk.

Diskuse

Co hrdina riskuje?

Proč riskuje?

Jak se může vyrovnat s neúspěchem?

Může být hrdinou každý z nás v malých věcech ve všedním životě?

Pokyn pro vedoucího:

Rozdělte účastníky do dvojic nebo do trojic, každé dvojici dejte jednu fotografii, jeden životopis Nicholase Wintona a jednu část A pracovního listu. Dvojice odpoví na následující otázky. První otázku zkuste zodpovědět všichni společně. Zmíněné odpovědi můžete zapisovat na flipchart nebo tabuli.

Na práci ve dvojicích vyčleňte cca 30 min. Poté, co budou dvojice hotové, pracujte opět společně. Každá dvojice přečte své odpovědi. Dejte čas pro reakce ostatních, pro společnou diskuzi.

Na závěr dejte každému účastníkovi část B pracovního listu. Dané otázky si zodpoví on sám pro sebe. Jsou určené k zamyšlení nad vlastním hrdinstvím, uvědomění si sebe sama a toho, co mu brání v hrdinství

Pracovní list, část A

1. Co se dnes považuje za hrdinství – v dobrém i špatném slova smyslu?
2. Podívejte se na fotografii tohoto starého pána. Znáte ho? Případně vám na první pohled jako hrdina? Jestli ano/ne, proč? Jak by jinak mohl (vizuálně) hrdina vypadat?
3. Přečtěte si životopis Nicholase Wintona. On byl skutečný hrdina. Zkuste z jeho příběhu najít nejméně 5 charakterových vlastností, které podle vás vedou k jeho hrdinství.
4. Znáte jiné světové osobnosti, o kterých můžete říct, že to byli/jsou hrdinové podobně jako N. Winton? Kteří – vyjmenujte alespoň 3.
5. Pokuste se na základě zmíněných příběhů vytvořit definici slova „hrdina“.
6. Co se může stát hrdinstvím v našem všedním životě? Uveďte nejméně 5 konkrétních příkladů.

Pracovní list, část B

1. Ve slově „hrdina“ zaznívá slovo „hrdý“ – být na něco hrdý. Co ve svém životě označíš jako hrdinství, na co jsi hrdý nebo co bys rád/a do budoucna udělal/a?

2. Co mi nejčastěji brání udělat něco hrdinského?

- strach, že se ztrapním
- lenost
- nechut' vzdát se pohodlí a klidu
- málo rozhodnosti a vytrvalosti
- nechut' investovat do něčeho vlastní čas, energii a sílu
- málo jistoty a víry, že to bude mít smysl
- strach vzít na sebe zodpovědnost a jít s kůží na trh
- nedostatek vůle
- nechut', protože to nikdo neocení
- málo odvahy
- strach z prohry
- nechut' vzdát se něčeho pro druhé
- obava, že mi to nepřinese žádné uspokojení
- nevšimnu si, že je potřeba něco dobrého udělat
- vymyslím vždycky spoustu důvodů „proč to nejde“

Na doma: Vymysli si přání nebo modlitbu pro sebe, v čem by ses rád změnil, abys byl hrdinou.

PAUZA

-Pauza na vydechnutí, nějaká fyzická aktivita, čas na občerstvení

Nejdříve si vysvětlíme pojem sebeobětování, jak ho vnímá většinová společnost:

Sebeobětování se považuje za specifickou formu smrti, kdy má oběť jedince přinést smysl do života jiných lidí, společnosti nebo demonstrovat idealistické cíle. U aktů sebeobětování prokazatelně chybí vůle zemřít. Sebeobětování je vnímáno, jako specifická kategorie, jelikož jedinec se rozhodne svobodně a dobrovolně obětovat v zájmu vyššího principu, případně hodnot, které jsou pro něj cennější, než jeho život.⁴

Proč zrovna Harry Potter?

Děj začíná v okamžiku, kdy je Harrymu jeden rok a jeho rodiče byli právě zavražděni lordem Voldemortem. S tímto úhlavním nepřítelem se Harry několikrát utká a na konci série jej porazí. V knihách sledujeme Harryho dospívání od jeho jedenácti let, kdy nastoupí do školy čar a kouzel v Bradavicích. Harry postupně proniká do kouzelnického světa a seznamuje se s jeho obyvateli a problémy. Jeho věrnými souputníky jsou spolužáci Ron Weasley a Hermiona Grangerová. Knihy jsou vystavěny tak, že popisují vždy průběh jednoho školního roku, na jehož konci Harry čelí smrtelnému nebezpečí – buď je ohrožen on, nebo jeho přátelé.⁵

Se smrtí v knihách o Harry Potterovi souvisí také oběť. Oběť sebe sama pro záchranu života druhého. Harry je naživu díky oběti své matky, jež za něj položila život. Sám často svůj život nasazuje, a to nejen za své přátele, ale často i za nepřátele, za ty, kteří se ho pokusili zabít. Se zajímavou tezí přišel Granger⁶: podle něj Harry na konci každého dílu umírá symbolickou smrtí a je zachráněn tvorem či artefaktem, jež zastupuje či představuje určité zobrazení Krista⁷, potažmo lásky.⁸ To má čtenáře navést k faktu, že na konci sedmého dílu je to sám Harry, kdo obětuje svůj život doopravdy, aby zachránil všechny ostatní. Za kristovské symboly považuje Granger různé artefakty a mytologické tvory. Stejně jako Rowlingová se vyzná ve středověké křesťanské symbolice a alchymii. V prvním díle je symbolem Krista Kámen mudrců. (viz „kámen, jež stavitelé zavrhli“, kámen, který dává život věčný), ve druhém fénix Fawkes (fénix jakožto symbol vzkříšení a znovuzrození, v HP knihách figuruje velmi často), ve třetím díle Patron v podobě jelena (symbol milujícího otce, který žije v něm), ve čtvrtém díle Fénixova píseň a slzy (opět uzdravují zraněného Harryho, truchlícího nad smrtí Cedrika), v pátém díle opět fénix, který doslova spolkně smrtící kletbu (vlétne jí do cesty, obětuje se, umírá a opět povstává), v šestém díle se stávají symboly Krista Brumbál a hipogryf Kľofan (Brumbál zachraňuje Harryho v jeskyni před nemrtvými, hipogryf zaútočí na Snapea, který vysílá na Harryho kletbu). V sedmém díle se kristovskou figurou stává sám Harry.

⁴ MÁLEK Michal, *Postoje vysokoškolských studentů k fenoménu suicidia a sebeobětování*, Zlín, 2013.

Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií., str. 14, 27-28 [cit. 12. 7. 2023] https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/21151/m%C3%A1lek_2013_bp.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁵ ŠIROKÁ Alžběta, *Duchovní motivy v Harry Potterovi Charakteristika a ohlasy*, Diplomová práce, Praha 2011. Univerzita Karlova v Praze, Evangelická teologická fakulta, str 11 [cit. 4. 11. 2023] https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/33572/DPTX_2009_2_11270_0_58916_0_109331.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁶ GRANGER, John, *How Harry cast his spell*, Tyndale house publishers, Carol stream, Illinois, 2. vydání 2008

⁷ Granger nachází stejný vzorec ve všech sedmi dílech. Nazývá jej „cestou hrdiny“ a Harryho cesta se skládá z těchto částí: 1. počátek, 2. únik, 3. záhada/tajemství, 4. krize, 5. sestupování (symbolické), 6. boj, 7. kristovské symboly, 8. návrat, 9. zjevení=odhalení, 10. závěr; Granger, J.: *How Harry cast his spell*, s. 22n

⁸ ŠIROKÁ Alžběta, *Duchovní motivy v Harry Potterovi Charakteristika a ohlasy*, str. 35 [cit. 4. 11. 2023]

SPOLEČNÝ VEČER

Výběr různých písní na téma oběti, které by se daly zpívat u táborového ohně. Například písně od Karla Kryla, Bohdana Mikoláška- Ticho, Epydemye - Hlína, Milada ...?

Některé písničkáře z doby disentu už současná generace mladých lidí ani nezná, ale texty řady písní jsou platné i dnes. Proto jsem se snažila vyhledat i písně současné se kterými by se náctiletí dokázali lépe ztotožnit.

Smysl činu

„Palachův čin je neuchopitelný, nestandardní. Vymyká se běžnému etickému hodnocení. Vzbuzuje velké emoce, vyvolává řadu otázek, polemik a často i protichůdných hodnocení. Je odsuzován i glorifikován.“

Jindřich Šrajcr (2009)⁹

Od ledna 1969 uplynulo více než několik desetiletí, přesto čin Jana Palacha stále vybízí k zamyšlení o základních otázkách lidského života. O vyložení smyslu Palachova sebeupálení se pokusila řada osob, které k němu přistupovaly různých úhlů. Často se v nich odráží především dobová společenská situace, která vedle jiného spoluurčovala vnímání autorů. Jejich konkrétní výklady pochopitelně určují různá náboženská, filozofická, politická či etická východiska. Většinu z nich spojovalo hledání odpovědi na základní otázku, která vyvstává ve spojitosti s Palachovým činem – zda má člověk svobodnou vůli rozhodovat o svém životě a podle svého uvážení jej obětovat za druhé, aby je tímto způsobem přiměl k vytržení z jejich rezignovaného postoje k věcem veřejným a donutil je viditelně jednat podle svého politického záměru. Některé z nich připomeneme jako možné cesty, po kterých je možné při promýšlení Palachova odkazu kráčet.

Řeholní kněz a salesián Jindřich Šrajcr, který se nad Palachovým činem zamýšlel z pohledu křesťanské etiky, ovšem velmi podrobně doložil, že se v tomto případě nejednalo o klasickou sebevraždu (ale také ani o případ mučednictví v křesťanském pojetí) a zdůraznil význam Palachova sebeobětování pro ostatní. Připomněl také, že jeho odkaz doposud oslovuje řadu lidí po celém světě. Současně také vyjádřil pochybnosti o vhodnosti zvolené formy protestu: „S ohledem na Palachovu osobní motivaci a jím formulovaný ideál a s ohledem na historický a kulturně-politický kontext a dopad jeho činu lze konstatovat, že se jedná o čin hrdinského, (zástupného) sebeobětování. Jeho čin je nutné ocenit, ale z hlediska účty k životu ho nelze obecně doporučovat.“

⁹ Jan Palach, <https://www.janpalach.cz/cs/default/jan-palach> [cit. 31. 10. 2023]

Bohdan Mikolášek – TICHŮ (píseň o pohřbu Jana Palacha)

Ticho a lidé proudí ulicí
a málo – málo kdo se smál.
Nehybný chodník smekl čepici
a ticho spěchá, spěchá dál.

To ticho seřazené v průvodu
a někdo tvářím vážnost dal
jak žízeň hnaná pro vodu
- to ticho spěchá, spěchá dál.

Ticho a lidé proudí ulicí
a každý úsměvu se vzdal.
Vždyť ticho je jen čára půlící
pak přijde výkřik
- přišel už výkřik a plamen plál.

Oheň světlo dým
a krátký život s ním
hořely dlouho a hořet budou dál.
Plamen cizích vin
a já dobře vím
jako vy tu zprávu:
zemřel živý člověk
a mrtví zůstali žít.

Zůstali žít, ale každý snad už
aspoň trochu ví proč.
Proč každý, kdo ležel – vstal.

Ale já – já, já se ptám také proč,
proč jen ten oheň tolik stál.

Proč lidé začnou myslet na život
až když jim před očima umírá.
To proč – to proč to proč to dotírá
proč jen ten oheň tolik stál.

Oheň, světlo, dým
a krátký život s ním
hořely dlouho a hořet budou dál.
Plamen cizích vin
a já dobře vím – jako vy tu zprávu:
zemřel živý člověk
a mrtví zůstali žít.

Ticho a lidé proudí ulicí
na Václavském náměstí
si každý kousek toho ticha vzal
a Národním muzeum
s očima vypálenýma municí
vidí, jak ticho spěchá dál.

Ať po té písni nikdo netleská,
ať každý v klidu to své ticho zadržívá
to ticho, to ticho tiše mluvící
ať tiše dál vypráví....

Jako další příklad uvedu píseň skupiny Epydemye - Milada

Proces se skupinou Milady Horákové, zvaný též proces s vedením záškodnického spiknutí proti republice se skupinou Dr. Milady Horákové či proces s Miladou Horákovou a spol., byl největší a nejvýznamnější vykonstruovaný politický monstrproces v komunistickém Československu. Proces probíhal od 31. května do 8. června 1950.

Proces je označován jako největší, protože na hlavní skupinu byly navázány desítky dalších následných procesů po celé republice a počet obžalovaných dosáhl čísla 639. Všechny tyto procesy tvořily dohromady jeden celek. Výsledkem hlavního procesu s Miladou Horákovou byly čtyři justiční vraždy. Včetně následných procesů však bylo uděleno celkem 10 trestů smrti, 48 doživotních trestů a další tresty odnětí svobody v souhrnné délce 7830 let. Byl to jediný ze stovek politických procesů z doby po únoru 1948, ve kterém byla k smrti odsouzena a následně opravdu popravena žena.¹⁰

Epydemie- MILADA

Je půl třetí ráno
a mně je dáno,
ještě posledních pár minut a pak dost,
pak mě moji vlastní lidi pošlou na věčnost.

Můj život tekla proudem
a před svým vlastním soudem
moje svědomí se nebojí
a život před Bohem snad obstojí.

Někdy hladil jako samet
jindy s námi pěkně zamet,
ale byl skutečný a bez příkras
a dala bych ho ještě jednou a pak znova a pak zas.

Tisíckrát ohraný scénář odmítám před vámi číst,
odmítám odejít ve lži, odmítám nenávisť.

Je půl třetí ráno
a mně je dáno,
ještě posledních pár minut a pak dost,
pak mě moji vlastní lidi pošlou na věčnost.

Je půl třetí ráno
a mně je dáno,
ještě posledních pár minut a pak dost.¹¹

¹⁰ Wikipedie, https://cs.wikipedia.org/wiki/Proces_se_skupinou_Milady_Hor%C3%A1kov%C3%A9 [cit. 29. 10. 2023]

¹¹ Písničky s akordy: <https://pisnicky-akordy.cz/epy-de-mye/milada> [cit. 29. 10. 2023]

ZÁVĚR

Zamyšlení nad takto těžkým tématem potřebuje čas na zklidnění se, ponoření se do sebe sama. Navíc téma oběti, obětování se pro vyšší dobro, vzdát se něčeho ze svého pohodlí ve prospěch společnosti není populární. Navíc nás nutí vystoupit z naší komfortní zóny, což není příjemné pro nikoho z nás. Vhodná by byla i krátká meditace popřípadě modlitba. Zde je text určený k meditaci:

Převozník a učenec

Řecký učenec zkoumal oblasti kolem řeky Nil. S pýchou a nadmíru spokojen se svou vědou a filozofií hledal v těch temných místech tajemství, která střeží příroda.

Při jedné příležitosti musel překročit řeku, a tak nastoupil na loď. Starý převozník rázně vesloval a nepřítomně se díval do vody. Najednou se ho učenec zeptal:

„Znáš astronomii?“

„Ne, pane.“

„Tak to jsi ztratil čtvrtinu života.“

„Umíš filozofovat?“

„Ne, pane.“

„Tak jsi ztratil další čtvrtinu svého života.“

„Víš něco z historie světa?“

„Ne, pane.“

„Přišel jsi tedy o další čtvrtinu života.“

Vtom loďkou zalomcoval poryv větru. Převrátila se a oba muži spadli do řeky. Převozník se začal mohutnými tempy blížit ke břehu. Učenec mizel bez milosti pod hladinou, křičel z plných plic a bojoval o život.

Převozník se jej snažil zachytit a při tom volal:

„Umíš plavat?“

„Ne!“

„Tak to přijdeš o celý svůj život!“

Matouš 16,24-27

- **24**Tehdy řekl Ježíš svým učedníkům: „Kdo chce jít za mnou, zapří sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.
- **25**Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však ztratí svůj život pro mne, nalezne jej.
- **26**Jaký prospěch bude mít člověk, získá-li celý svět, ale svůj život ztratí? A zač získá člověk svůj život zpět?
- **27**Syn člověka přijde v slávě svého Otce se svými svatými anděly, a tehdy odplatí každému podle jeho jednání.

Pokyn pro vedoucí:

Otázky zadejte buď jako práci ve skupinkách, ať o tom účastníci diskutují. Nebo diskutujte společně.

- 1) Jak Ježíš definuje učednictví?
- 2) Jak chápete sebezapření?
- 3) Co pro vás v životě znamená nesení kříže?
- 4) Jak se s touto Ježíšovou výzvou dokážeme popasovat v našem životě?

Modlitba: Pane Ježíši Kriste, ty nám jdeš naproti, oslovuješ nás, zveš nás k sobě a vyzýváš nás, abychom šli za tebou a následovali tě. To následování znamená rozhodovat se v životě nejen ve svůj prospěch, ale ve prospěch druhých. Znamená to neprosazovat jen své potřeby, dobro a výhody, ale potřeby, dobro a výhody druhých. Následovat tebe také znamená nevzpírat se, když nás v životě potkají těžké chvíle, ale umět je přijmout. Není snadné být tvým učedníkem. Prosíme, veď nás ty sám a dávej nám k tomu sílu. Amen

Zamyslela jsem se nad tématem oběti u Jaroslava Fialy, vedoucího 1. oddílu tišnovských skautů o němž jsem psala v teoretické části na téma „Hrdinové války“ Nebyl věřící, přesto sdílel stejný úděl a osud jako jeho spolubratři z Tišnovského střediska, kdy zemřel v koncentračním táboře v Norimberku 10. 3. 1945 na následky tvrdých výslechových metod a infekčních chorob.

Jak lze chápat stejnou oběť a činy u Jaroslava Fialy, který věřícím skautem nebyl. Lze tedy s jistotou říci, že naplnil poslání sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, plnit povinnosti k vlasti a bližním? Z mého úhlu pohledu nepochybně, neboť byl nejen členem Junáka, ale i bratrem Sokolem. Junáci i Sokolové shromažďovali ve své organizaci vlastence, bývalé legionáře, muže a ženy pevných morálních hodnot a zásad, věřící i nevěřící. Tudiž v jejich řadách měl mnoho velmi dobrých vzorů. Především v osobě Miroše Habrovce, který byl prakticky vrstevníkem, jak bratrů Vetešníků, tak Jaroslava Fialy. Pro mnohé starší, zkušenější občany byli členové tišnovské odbojové skupiny mládeže příliš nezodpovědní a lehkovážní. Nedomýšleli důsledky svých činů a dopady na jejich rodiny...

Mohli však jednat jinak? Bylo by pasivní přihlížení okupaci zabavování kluboven a tělocvičen lepší? Pro jejich budoucí život možná ano, ale bez těchto mladých a statečných mužů a dívek, kteří obětovali své životy v odboji by byl průběh a konec 2. světové války stejný?

To jsou otázky, na které neznáme odpověď. V každém případě veškerá snaha povzbudit občany, aby se slepě nepodvolovali útlaku okupantů, pomoc rodinám vězňených, informování o odboji a statečnosti našich občanů bojujících v exilu. To vše byla velice důležitá a potřebná činnost. A k ní byla třeba velká vnitřní síla a odvaha. Najít nezdolného ducha věřícího, že se národ vzepře útlaku a osvobodí se. Ale především vnitřní víra v Boha nebo vyšší princip, neboť pouze tato víra dokáže jednotlivce ba celé skupiny vybičovat k neuvěřitelným výkonům. Pokud vezmeme v úvahu všechny okolnosti, nemohli mladí lidé v odboji jednat jinak. Pro své vlastní přesvědčení, smysl pro spravedlnost, čest, morální a duchovní hodnoty. Je nanejvýš důležité, aby oběť těchto mladých lidí, skautů, a nejen jich nebyla zapomenuta.

REFLEXE

Jestli bych dokázala obětovat sama se?

Nevím, na to nedokážu odpovědět, ale jedno vím jistě. Každý lidský věk přináší různý úhel pohledu a také uvědomování si důsledků vlastního jednání. Důležité je, aby veškeré naše činy byly vždy v souladu s naší vírou a svědomím. Zkrátka abychom se sami za sebe nemuseli stydět. Pokud bych byla v krajní situaci a musela volit například mezi přežitím mne nebo mojí dcery, udělala bych vše pro to, aby přežila hlavně dcera. Stejně, jako většina rodičů milujících své děti...

TEORETICKÁ ČÁST

Příběh Miroše Habrovce je pro tři tišnovské skauty, o kterých budu psát naprosto zásadní, protože dále ovlivnil jejich osud. Habrovec byl iniciátorem mládežnické odbojové činnosti na Tišnovsku.

Miroš Habrovec: narozen * 9. 8. 1919 Kuřim – † 5. 10. 1944 Tišnov

- příčina úmrtí: zastřelen při zatýkání

Bydliště: Tišnov, Na Rybníčku 489

Vzdělání: Československé státní reformované reálné gymnázium Tišnov (30. 5. 1938 maturita), Vysoká škola technická Dr. Edvarda Beneše v Brně – strojní inženýrství (v akademickém roce 1939/1940 zapsán do 2. ročníku; titul Ing. in memoriam udělen v roce 1948).

Zaměstnání: student, po zavření českých vysokých škol úředník

Odborné a zájmové organizace: Sokol (župa Pernštejnská), Moravská Slavia

Habrovec byl zapojen do sokolského odboje od počátku okupace. Propojení se skupinou Obrana národa (ON) prostřednictvím poručíka Sošky z Nového Města na Moravě, rovněž člen Sokola a blízký spolupracovník vedení Třetí československé úderné rotý generála Luži, prof. Grni a podplukovníka Veselého - Štrajera. Na Tišnovsku tvořili jádro ON civilní složky – sokolové, z velké části ovšem českoslovenští důstojníci v záloze. Skupina v rámci sokolské organizace v Tišnově, byla rozčleněna na dvě složky. Složka propagační se snažila vštěpovat obyvatelům odpor k okupantům a pomáhat osobám, které se rozhodly odejít do zahraničí a připojit se k odboji. Druhá skupina byla složka technická, jejím úkolem bylo shromažďovat zbraně a střelivo a organizovat jejich ukrytí pro potřeby pozdějšího celonárodního ozbrojeného protifašistického vystoupení.

Po vyhlášení protektorátu Čechy a Morava očekávali všichni sokolové včetně Miroše Habrovce zastavení a zákaz České obce sokolské. Činnost Sokola sledovali kolaboranti a gestapo. To však netušilo, jak nebezpečného protivníka v sokolském odboji má, zejména po tom, co došlo k propojení na vojenskou odbojovou Obranu národa (ON), vytvořenou z důstojníků a praporčíků po 15. březnu 1939 rozpuštěné československé armády.

Skupina, která se v rámci sokolské organizace v Tišnově utvořila byla rozčleněna na dvě složky. Složka propagační vedle působení na obyvatelstvo s cílem dodávat naději na brzkou svobodu zajišťovala pomoc osobám, které se rozhodly odejít za hranice a zapojit se tam do odboje. Druhá složka byla technická, jejímž úkolem bylo shromažďovat zbraně a střelivo a zajišťovat jejich ukrytí pro potřeby pozdějšího celonárodního ozbrojeného protifašistického vystoupení. Ve spolupráci s úředníkem z brněnské Zbrojovky Petrem Vítkem a dílenským mistrem Josefem Kotbauerem, tišnovským občanem, bylo z tohoto závodu vyvezeno šest rozmontovaných lehkých kulometů a větší množství pušek, pistolí a střeliva, které skupina ukryla v okolí Tišnova.¹² (*Pozn. o jednom z těchto kulometů bude ještě později řeč*).

¹² Horčica Ludvík, Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji, str. 20-21

Již v průběhu druhé poloviny roku 1942 a první poloviny roku následujícího došlo k utvoření sokolské odbojové skupiny přímo v Tišnově. Tvořila ji sokolská mládež v čele s Mirošem Habrovcem.

Habrovec ve své skupině dbal co nejpřísnějších zásad konspirace a utajení, proto jak bude řečeno později, když se agentům gestapa podařilo proniknout do předklášterské skupiny, byli zatčeni jen ti členové, kteří byli známi v souvislosti s nálezem ukrytého kulometu.

Ke zlomu činnosti odbojové mládeže došlo po květnové schůzce zástupců různých odbojových skupin. Konala se 15. 5. 1943 v chatě mezi Skaličkou a Všehovicemi z iniciativy Metoděje Podaného ze Všehovic.

Místem tajných schůzek byl Mirošův podkrovní pokojík v Habrovcově vilce v ulici Na Rybníčku čp. 489. Bylo tomu tak až do podzimu 1943, kdy se do vilky nastěhovala německá závodní lékařka, pracující v letecké podzemní továrně Diana.

V té době však skupina vyvíjela činnost krytou členstvím v okupanty povoleném Kuratoriu pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě.¹³

O dalším průběhu odbojové činnosti budu psát později v kapitole Osudy tří tišnovských skautů.

5. října 1944 byl před „Vilou růží“ po marném pokusu o útěk zastřelen tišnovský sokol Miroš Habrovec. Jeho vrahem byl kriminální asistent gestapa Anton Rotter – ten po válce při jednání Mimořádného lidového soudu doslovně uvedl: *"Habrovcovou smrtí zůstala ilegální organizace neodhalena"*.

Podle úmrtního protokolu města Brna z roku 1944, kde byl dne 21. 10. 1944 zapsán pod pořadovým číslem 3 931 a. Je uveden jako „Miroš Habrovec“ s datem smrti 5. 10. 1944 a místem úmrtí „gestapo“. Jako příčina je v zápisu otazník. Odlišnost od obvyklých zápisů v úmrtních protokolech města Brna z doby okupace naznačují i malá písmena za pořadovým číslem, protože tyto zápisy neodpovídaly časové posloupnosti v knize.¹⁴ Byl zpopelněn v Krematoriu města Brna 20. 10. 1944, kremace č. 7 780.

¹³ Tamtéž str. 29

¹⁴ Internetová encyklopedie dějin Brna: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=3666 .[cit. 29.3. 2023]

8. Osudy tří tišnovských skautů

Srdce zvlhlé je ranní rosou

svítání stoupá výš a výš

Je nutno jít – kam ...?

Pane, Ty to víš...

Verše zde přepsané jsou z listu papíru, který má v záhlaví uvedeno: TORSA BÁSNÍ bratrů Vetešníků... Tento, strojem psaný dokument, našel Miloš Sysel v písemném archivu Františka Žáka – „Robina.“ Několik složek dokumentů a fotografických alb dokládá činnost 2. oddílu (katolického) tišnovských skautů před II. světovou válkou, během ní i pár let po válce.¹⁵

Jaroslav Fiala: narozen v Tišnově * 17. 2. 1924 – † v Norimberku 10. 3. 1945

-student, ilegální Junák, přechovávání zbraní a třaskavin

Bydliště: Tišnov, Na Kukýrně

Vzdělání: Československé státní reformované reálné gymnázium Tišnov (1943 maturita), chtěl studovat na VŠ přírodní vědy, plány zhatila okupace a uzavření českých vysokých škol

Zaměstnání: student, totálně nasazen ve zbrojním průmyslu u firmy Klöckner v Kuřimi

Odborné a zájmové organizace: Sokol (župa Pernštejská), Junák Tišnov, rádce 1. oddílu

Od dětských let byl členem tišnovského Sokola, láska k přírodě ho přivedla také do řad tišnovských skautů. Po zákazu obou organizací okupanty se stal členem družstva české házené klubu AFK Tišnov. Zde byl získán na podzim roku 1942 **Milošem Kučerou** s nímž se znal ze Sokola i z Junáka do vznikající odbojové skupiny vedené Mirošem Habrovcem.

Podzim 1942 přinesl nárůst členů sokolské odbojové skupiny. Za členy byli získáni z házenkářského družstva **Jaroslav Fiala**, Luboš Sodomka, Jaroslav Krčál, Miroslav Ráboň, Jirí Dvořák, **bratři Josef a Ladislav Vetešníkové z ilegální organizace Junák**. Skupina se zaměřovala na organizování pomoci rodinám popravených a uvězněných tišnovských odbojářů a vlastenců.¹⁶

Při jedné z vycházek na Květnici našel Jaroslav Fiala ukryté pouzdro s kulometem.¹⁷ Účastnil se všech akcí skupiny, jeho hlavním úkolem bylo provádění zpravodajské činnosti v kuřimské Zbrojovce. 29. listopadu 1944 si pro Jaroslava do Kuřimi přijelo brněnské gestapo (V datu zatčení se zdroje liší, podle Vojtěcha Žampacha byl zatčen 5. 10. 1944, ale podle Ludvíka Horčici byl zatčen až 29. 11. 1944). Byl vězněn v Kounicových kolejích a podroben nejsurovějším výslechům v úřadovně gestapa na bývalé právnické fakultě. Vydržel je a nepromluvil. Když gestapáci viděli, že jeho odpor nezlomí, odeslali ho transportem 24. 1. 1945 do koncentračního tábora Flossenbürg. Po více jak dvouměsíčním pobytu byl pod číslem

¹⁵ https://tisnovskenoviny.cz/wpcontent/uploads/2022/07/TN_10_2015.pdf, str., 25 [cit. 19.3. 2023]

¹⁶ Horčica Ludvík, *Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji*, Sursum 2001, str. 27, 29

¹⁷ Žampach Vojtěch, *Památník obětí světových válek a národně osvobozovacích bojů v okrese Brno-venkov*, Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, 2000, str. 322-323

44 048 odvezen k soudu do Norimberka a zde 10. 3. 1945 zemřel na následky tvrdých výslechových metod a infekčních chorob.¹⁸

Miloš Kučera: narozen v Břeclavi * 4. 9. 1923 – † ?

-student, ilegální Junák, přechovávání zbraní a třaskavin

Bydliště: Tišnov,

Vzdělání: Československé státní reformované reálné gymnázium Tišnov (1943 maturita), v té době byly již české vysoké školy uzavřeny

Zaměstnání: student, totálně nasazen ve zbrojním průmyslu u firmy Klöckner v Kuřimi

Odborné a zájmové organizace: Sokol (župa Pernštejnská), Junák Tišnov, 1. oddíl

Josef Vetešník: narozen v Osikách * 23. 3. 1920 – † v Norimberku 26. 2. 1945

-učitel, ilegální Junák

Bydliště: Tišnov, Družstevní 554

Vzdělání: Československé státní reformované reálné gymnázium Tišnov (1939 maturita), po maturitě se stal učitelem, stejně jako jeho otec v Lomnici.

Zaměstnání: učitel na obecné ZŠ v Lomnici

Odborné a zájmové organizace: od roku 1935 členem Junáka Tišnov, o rok později přešli oba bratři do nově vzniklého samostatného 2. oddílu katolických skautů. Působil jako rádce v družině lišek, kde byli mladší chlapci.¹⁹

S příchodem okupace byla činnost skautů zakázána a jeho majetek zabaven. Skaut však působil tajně dál. Josef a Ladislav patřili mezi jeho nejaktivnější členy podzemního hnutí.

Ladislav Vetešník: narozen v Lomnici * 27. 1. 1924 – † v Norimberku 10. 3. 1945

-student, ilegální Junák

Bydliště: Tišnov, Družstevní 554

Vzdělání: Československé státní reformované reálné gymnázium Tišnov (1942 maturita), v té době byly již české vysoké školy uzavřeny

Zaměstnání: student, totálně nasazen ve zbrojním průmyslu u firmy Klöckner v Kuřimi

Odborné a zájmové organizace: od roku 1935 členem Junáka Tišnov, 2. oddíl katolických skautů.

Když na podzim roku 1942 začal Miroš Habrovec budovat odbojovou skupinu mládeže, byli Milošem Kučerou získáni Jaroslav Fiala i bratři Vetešníkové. Účastnili se dostavby skaličské chaty a výcviku. Byli zapojeni do organizování zásobování partyzánské skupiny na Skaličce.

Rok 1943 začal pro tišnovskou skupinu příhodou, která později tragicky zasáhla do její existence. V březnu nalezla čtveřice členů této odbojové skupiny – Miloš Kučera, Jaroslav Fiala a bratři Josef a Ladislav Vetešníkové – při návštěvě Květnice ve skryši mezi kameny plechové pouzdro, které obsahovalo lehký kulomet z předválečné výroby brněnské Zbrojovky

¹⁸ Horčica Ludvík, *Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji*, str.71-72

¹⁹ Tamtéž

a několik zásobníků s náboji.²⁰ Vinou povětrnostních podmínek po zimě se několik kamenů zakrývajících skryš uvolnilo a odkrylo část plechového pouzdra. Hoši ukryli pouzdro s kulometem na bezpečnější místo a o nález informovali vedoucího skupiny Habrovce a ten o tom uvědomil Antonína Parolka. Později byl kulomet v noci přenesen do Předklášteří k Františku Svobodovi, členu sokolské odbojové skupiny vedené Antonínem Parolkem, který jej ošetřil a ukryl do letních měsíců následujícího roku, kdy se o jeho existenci dovědělo prostřednictvím konfidentů brněnské gestapo.²¹

15. května 1943 se na chatě mezi Skaličkou a Všechovicemi konala schůzka různých odbojových skupin iniciovaná Metodějem Podaným ze Všechovic. Přítomen byl také Milan Genserek, budoucí velitel Třetí československé úderné roty na Skaličce. Kromě dohody o spolupráci byla vyslovena myšlenka vybudování partyzánské jednotky na Tišnovsku v prostoru obce Skalička.

Habrovceva skupina byla pověřena úkolem připravit podmínky pro partyzánskou skupinu, zejména vybudovat základnu na Skaličce. Tato květnová schůzka je považována za základ Třetí československé úderné roty generála Luži na Skaličce.

Bezprostředně poté začala tišnovská skupina mladých odbojářů s dostavbou chaty mezi Skaličkou a Všechovicemi. Pracovali převážně o sobotách a nedělích za účasti všech členů skupiny. Usilovná práce trvala dva měsíce, než mohla chata přijmout nové obyvatel.

Aby pravidelné výlety větší skupiny mládeže o víkendech nebudila pozornost u místních Němců a českých fašistů, stali se členy všestranně programového Kuratoria pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě. Členům odbojové skupiny v Tišnově se podařilo obsadit všechny funkce ve vedení Kuratoria, a dokonce dosáhli jmenování Miroše Hrabovce jeho vedoucím. Díky tomu získali sokolové zpět tišnovskou tělocvičnu včetně náradí.

Přesto však členové Kuratoria neunikli podezření ze strany Němců a kolaborantů. Jmenování členové vedení Kuratoria nevzbuzovali dostatečnou důvěru. Byli podrobně sledováni Erichem Binarem, místním Němcem, a informace o jejich činnosti byly předávány Františkovi Aujezdskému, členu brněnského gestapa.

Protože v plánech odbojového hnutí počítali se zapojením tišnovské Habrovcevy skupiny do ozbrojeného boje partyzánské jednotky, využil Miroš pobyt Milana Genserka na Skaličce k seznámení se základy vojenského výcviku a zacházení se zbraněmi.

²⁰ Žampach Vojtěch, *Památník obětí světových válek a národně osvobozovacích bojů v okrese Brno-venkov*, Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, 2000, str. 322-323

²¹ Horčica Ludvík, *Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji*, str.30, 43

Na začátku podzimu 1943 začal v okolí skaličské chaty víkendový vojenský výcvikový kurz pro členy odbojové mládeže. Zaměřený na získání potřebných znalostí vedení partyzánského ozbrojeného boje. Pod Genserkovým vedením se učili čtení z mapy, orientaci v terénu, použití kompasu, řízení motorového vozidla, ale zejména poskytnutí první pomoci – ošetření střelných zranění. Součástí výcviku bylo i zacházení se zbraněmi. Zpočátku používali dřevěné atrapy, později se Milanu Genserkovi podařilo opatřit pušku a pistoli. Cvičili na nich především rozebrání, složení zbraně a nabíjení. Při nácviku zacházení s granátem opět používali atrapy.

Výcvik pokračoval i na jaře roku 1944 až do května, kdy byl Milan Genserek zatčen a odeslán do kárného tábora v Pardubicích za zběhnutí z pracovního nasazení.²²

I když tišnovská mládež kryla svoji odbojovou činnost členstvím v profašisticky orientovaném Kuratoriu a členové skupiny dbali přísných pravidel utajení odbojové činnosti, přesto byla vyzrazena prostřednictvím konfidentů Miloše Vlčka, Otakara Chalupy a Viktora Ryšánka brněnskému gestapu.²³

5. října 1944 vyjelo ze sídla brněnského gestapa několik osobních automobilů, aby provedli v časných ranních hodinách velkou zatýkácí akci v Tišnově. Při pokusu o útěk byl zastřelen Miroš Habrovec.

Po smrti Miroše Habrovce až do svého zatčení byl Miloš Kučera vedoucím skupiny. Účastnil se všech akcí odbojové skupiny mládeže.

Druhý zátah na tišnovské odbojáře podniklo gestapo 29. 11. 1944, kdy byli mezi zatčenými také oba bratři Vetešníkové. Po krátkém věznění na Kounicových kolejích, během něhož byli surově vyslýcháni a mučeni, byli odvezeni transportem do koncentračního tábora Flossenbürg, kde našli smrt. Josef zemřel 26. 2. 1945, táborové č. 44 672; Ladislav 10. 3. 1945, táborové č. 44 673.²⁴

Po skončení války bylo přáním všech přeživších členů skupiny spravedlivé potrestání těch, kteří způsobili smrt jejich kamarádů a dalších tišnovských odbojářů. Miloš Vlček se svého trestu za zatčení Parolkovy sokolské odbojové skupiny, za smrt Miroše Habrovce a zatčení Jaroslava Fialy, Miloše Kučery a bratrů Vetešníkových dočkal ještě před skončením války. Byl odsouzen k trestu smrti zastřelením partyzánským soudem. Oba konfidenti Chalupa a Ryšánek byli po skončení války odsouzeni Brněnským lidovým soudem k nejvyššímu trestu-trestu smrti.

Spravedlivému potrestání neunikli ani brněnští gestapáci – kriminální rada Koslowski, komisař Mandorf, velitel zatýkácí akce v Tišnově a Antonín Rotter, vrah Miroše Habrovce. Také oni byli vypátráni a odsouzeni k trestu smrti.²⁵

Ze všech zatčených členů odbojové skupiny mládeže v Tišnově se vrátil pouze Miloš Kučera, který i když byl odsouzen k smrti, dočkal se osvobození za ostatními dráty koncentračního tábora Flossenbürg. Po návratu z koncentračního tábora s podlomeným

²² Horčica Ludvík, *Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji*, str. 30-34

²³ Tamtéž, str. 45

²⁴ Žampach Vojtěch, *Památník obětí světových válek a národně osvobozovacích bojů v okrese Brno-venkov*, Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, 2000, str. 328

²⁵ Horčica Ludvík, *Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji*, str. 68

zdravím podal na Ústředí Junáka, v Praze dvě zprávy o padlých členech oddílu. první z 29. 11. 1945 a druhá ze 16. 2. 1946.²⁶

Důvod zatčení: neoprávněné držení kulometu a jiných použitelných střelných zbraní, které dali k dispozici ilegální organizaci 3 čs. úderné rotě gen. Luži se sídlem na Skaličce u Tišnova. Účast v odboji, podporování partyzánů a jiná činnost ohrožující klid Němců.

Ve zprávě pro Ústředí Junáka Miloš Kučera píše: V posledních dnech svého života si Jarek vzpomněl, na to, jak téměř denně spolu pracovali na skautské praxi. Dále vzpomněl, pokud se nevrátí domů, že bych snad mohl být v tom případě já vedoucím oddílu. Počítali jsme totiž všichni, že ihned jak se poměry upraví, vybudujeme znovu oddíl, v jehož čele postavíme bratra Jarka Fialu.²⁷

Ve své zprávě Miloš Kučera také píše:

„Mohu říci, že bratr Fiala choval se vždy a za všech okolností tak, jak se jako správný Čech a skaut chovati mohl.“

„Myslím, že oběť Jarka Fialy byla jistě tak veliká, aby stála za to, aby byl uveden tento jediný člen našeho oddílu, který zemřel v koncentračním táboře, v pamětním spisu o činnosti Junáků za svobodu.“

Hned po skončení 2. sv. války se Miloš Kučera podílel na obnově činnosti 1. oddílu Junáka v Tišnově. Slib daný bratru Jarkovi Fialovi dodržel.

²⁶ Roman Šantora (Bobo) Archiv Junáka, Skautský institut:
https://drive.google.com/drive/folders/0Bws9q0pkNIDbZ1hDQ3ZIVHILNlk?resourcekey=0-XNi5LVSwi6w-gx-xMe-qWg&usp=drive_link

²⁷ Obrazová příloha obr. č. 11-14, str. 24-27

9. Pomník na Výrovce

Vznik pomníku na výrovce iniciovali tišnovští skauti ze 2. katolického oddílu. Aby uctili památku Pepy a Ladě Vetešníků, rádce skupiny mladších chlapců.²⁸

V neděli 13. října 1946 byl na Výrovce odhalen pomníček. V dopise, který psal Alois Bednář "Brbla" na vojnu svému skautskému druhovi Františku Žákovi "Robinovi", uvádí, že na Výrovce v nedělním slavnostním odpoledni bylo "dle jeho skromného odhadu přítomno 400– 500 lidí." Otec bratrů Vetešníkových zde četl svou vlastní báseň. (Bohužel se jí nepodařilo nikde najít). Pomníček se stavěl pod "Brblovým" vedením, kameny sem nanosili chlapci ručně, vodu na spojovací maltu pomáhala nosit v bandaskách po potravinách UNRA z říčky Závistky i děvčata, jak o tom vyprávěla paní Marie Reimerová z Veverské Bitýšky. Část tohoto rozhovoru je v dokumentu Skauting na Tišnovsku, 8 minuta.^{29 30}

Důvod, proč není Jaroslav Fiala uveden na pomníku na Výrovce, je pravděpodobně ten, že členové 1. oddílu se stavby pomníčku nezúčastnili. Přesto by si zasloužil, aby i jeho jméno bylo uvedeno na tomto místě, byť na jiné tabulce.

V brzké době budeme mít 90. výročí skautingu v Tišnově. Nabízí se tedy myšlenka, aby při této příležitosti skautské středisko Květnice Tišnov nechalo opravit chátrající pomníček a také slavnostně přidalo jméno Jaroslava Fialy k pomníku. Na základě této práce jsem dala vůdci střediska podnět, uvidíme, zda se ho podaří realizovat. Současně na Výrovku nevede značená cesta, proto by se dala vytvořit naučná stezka od Skautského domu až na Výrovku s jednotlivými zastaveními a krátkými info cedulemi s příběhem našich hrdinů, aby nebyli zapomenuti.

²⁸ Žampach Vojtěch, *Památník obětí světových válek a národně osvobozovacích bojů v okrese Brno-venkov*, str. 322 a 335

²⁹ <https://www.tisnoviny.cz/obsah/my-dali-krev-zivot-vy-dejte-lasku>, 14. 9.2015 [cit. 29.4. 2023]

³⁰] Skauting na Tišnovsku I. část, 24.11. 2015, https://www.youtube.com/watch?v=qJQH_ZGAvUc, [cit. 29.4. 2023]

10. Hrdinství a činy tišnovských skautů jako první skautský princip

Posláním skautingu je podporovat rozvoj osobnosti dětí a mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli připraveni plnit povinnosti k sobě samým, bližním, vlasti, přírodě a celému lidskému společenství, a tím přispět ke zlepšení světa.³¹

Toto poslání je blíže konkretizováno třemi principy, které jsou vyjádřeny ve skautském slibu:

- Odpovědnost k Bohu (vyššímu principu)
- Odpovědnost vůči ostatním
- Odpovědnost k sobě

„Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:

– sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,

– plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,

– duši i tělem být připraven(a) pomáhat vlasti a bližním.“

Slib lze doplnit dobrovolným dodatkem: *K tomu mi pomáhej Bůh.*

Duchovní zakotvení skautingu je obsaženo ve slibu, zákonu, heslu i denním příkazu. Totiž – jak dobře víme – v povinnosti k Bohu, povinnosti k bližnímu a povinnosti k sobě. Svůj názor prezentoval B. P. zcela jasně např. ve svém zahajovacím projevu na IV. Světovém jamboree v roce 1933 v maďarském Gödöllö, kde hovořil o „*následování vyšších skautských ideálů*“. Uvedl výslovně, že takovými „*ideály jsou: vaše povinnost vůči Bohu, své vlasti a svým bratrům uskutečněním skautského zákona. Na této cestě rozšíří každý z vás království Boží na zemi, království míru a pokoje ...*“. První princip, tady alespoň slovně vyjádřený, považoval – stejně jako náboženství – za součást duchovního směřování skautingu. Pokud se tedy ještě stále hlásíme odkazu Baden-Powella, měli bychom také přijímat jeho myšlenky v plném rozsahu.³²

U bratrů Vetešníků, kteří patřili do 2. oddílu tišnovských katolických skautů se dá předpokládat splnění prvního principu. Ovšem ztotožnění se s prvním principem a sebeobětováním není zcela automatické ani u praktikujících katolíků. Ostatně jejich vlastní činy a postoj k zákazu skautské činnosti, pokračování ve schůzkách v ilegalitě, pomoc odbojářům a vlastencům na Tišnovsku je přivedlo až do krajnosti, kdy byli zatčeni brněnským gestapem, věznění na Kounicových kolejích. A nakonec položili svůj život v koncentračním táboře ve Flossenbürgu. Z jejich oběti je patrné, že svůj skautský slib žili a splnili beze zbytku.

Aby toho byli schopni, museli být o správnosti svého jednání hluboce přesvědčeni z hloubi své duše i víry v Boha, který je v nejtěžších chvílích držel a posiloval. Je to něco velice niterného a hlubokého. Vlastně by se to dalo nazvat splnutím s osudem Ježíše Krista,

³¹ https://cs.wikipedia.org/wiki/Idea_skautingu, [cit. 8.4. 2023]

³² Zdeněk Navrátil, První princip, úvahy o nejvyšší Pravdě a Lásce, V Ivančicích červenci 2016, file:///C:/Users/topli/OneDrive/Dokumenty/SKAUT/O%C4%8CK/Prvni-princip-ZNF.pdf

který se za nás obětoval na kříži. Stejně tak se za své kamarády, spoluobčany a vlast obětovali bratři Vetešníkové.

V těžkých chvílích a obtížných životních situacích, jak mnozí věříme, dotyčného člověka Pán nese. Prý právě tehdy, když Ho nevidíme, je to tím, že On je pode mnou, za mnou, že mě nese...

M. Powersová: Stopy v písku

Jedné noci se mi zdál sen. Kráčela jsem po pobřeží se svým Pánem. Na temném nebi se promítaly obrazy z mého života. Životní příběh provázely dvoje stopy v písku, jedny moje, ty druhé patřily mému Pánovi.

Když se mi zjevil poslední obraz, ohlédla jsem se za sebe a jaké bylo moje překvapení! Vidím, že nejednou se v písku črtají jen jedny šlépěje. A bývalo to právě v těch nejtěžších obdobích mého života.

Dlouho mi to nedávalo pokoj, až jsem se v rozpacích obrátila k Pánovi: „Pane, když jsem se vydala následovat Tě, slíbil jsi, že celou cestu půjdeš se mnou a budeš ke mně promlouvat. Ale viděla jsem, že v těch nejsmutnějších chvílích mého života se v písku črtaly jen jedny stopy. Vskutku nechápu, jak jsi mne mohl nechat samotnou, když jsem Tě nejvíc potřebovala.“

On zašeptal: „Dítě moje drahé, Mám tě rád a nikdy tě nenechám samotnou, nikdy, ani když tíha života dolehne a osud tě bude zkoušet. Ty jedny stopy, které jsi viděla, tam zůstaly právě z chvíl, kdy jsem tě nesl.“

(Z knihy M. Powersové: Stopy v písku, kterou vydalo nakladatelství Motýl – a www.vira.cz)

11. Obrazová příloha:

SM Sysel Milos syselmilos@email.cz 19. 3. 2023, 9:20
Komu: LindaT@seznam.cz

Re: Skauting na Tišnovsku

E-mail byl zařazen do složky Archiv na základě ručního přesunu.

Dobrý den,

podklady jsem bral jednak z vyprávění, které si pamatuji ve svém skautském období 1968-1972 z Tišnova. U pomníčku br. Vetešnickových na Výrovce jsme měli slib.
Pak z poválečných protokolů Lidového soudu v Brně 1946. Ze článků v Tišnovské Fotorevue, z osobního archivu p. Žáka, který byl vrstevník umučených bratrů. Z matriky tišnovského úřadu, z foto archivů skautů Pivoňky a Šikuly. A abych nezapomněl, hojně materiálu bylo z pozůstalosti p. Bednáře. Něco málo z vyprávění P. Fruhwirtha a Parolka.
Ale ti všichni jmenovaní už nežijí.
Všechn materiál jsem po skončení výstavy předal Markovi Batelkovi. U něj by snad měla být i kronika, ke které jsem se bohužel po dobu zpracování materiálu nemohl dostat.

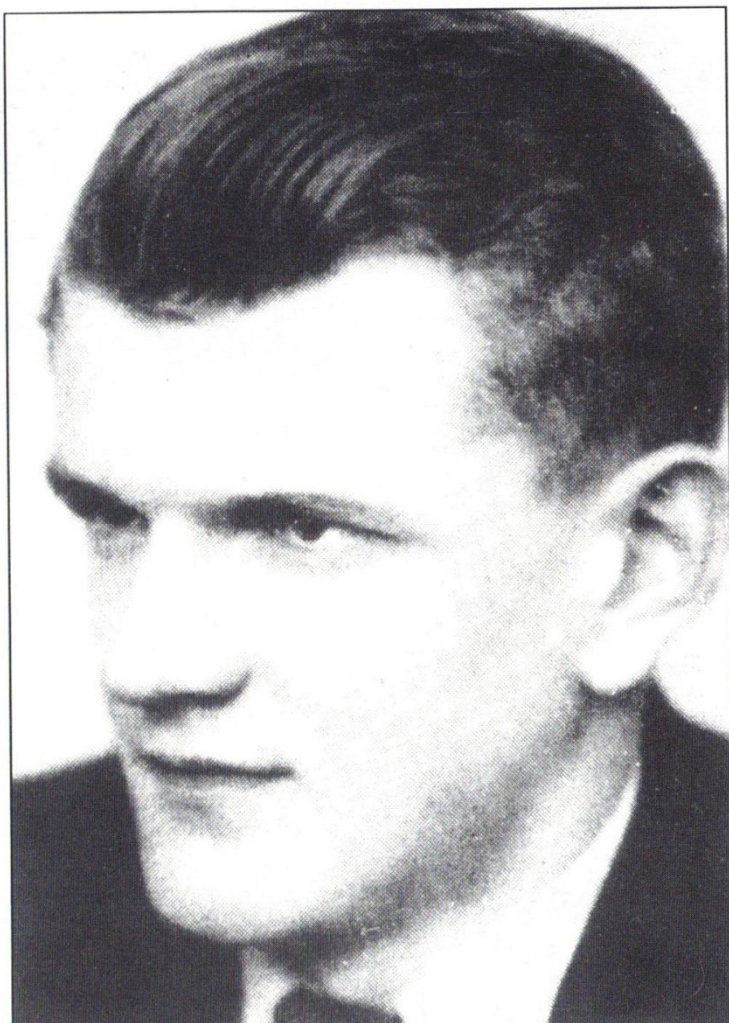
Materiály z Tišnovin samozřejmě použít můžete. Jsou tatočená i dvě desetiminutová videa, kde vzpomínají další pamětníci.

Nejsmutnější na celé věci je to, že J. Fiala měl být na pomníčku na Výrovce také uveden, ale jak možná víte, skautské oddíly byly rozděleny na I. a II. oddíl. Dvojka byli katoličtí skauti. Fiala patřil do I. oddílu. Proč po válce při budování pomníčku „vyhrál“ pohled příslušnosti k oddílu a proč se I. oddíl v celé věci neangažoval nevím. Faktem zůstává, že kulomet na Květnici našli všichni tři a zatčení byli kvůli stejné věci také zaráz. Všichni byli zavražděni v koncentracích.
Proto jsem se snažil celou věc napravit alespoň položením kamenů zmizelých všem třem, protože to byli konec konců kamarádi - víra nevíra.
Možná se jednou někdo najde, kdo iniciuje, aby i jméno Fialy na pomníčku na Výrovce bylo. Třeba zvlášť, ale bylo. Potkat se můžeme, ale v současnosti se věnuji jinému historickému tématu, takže v hlavě mám už jiné myšlenky.

S pozdravem

Sysel Miloš

> 18. 3. 2023 v 22:41, LindaT@seznam.cz:
>
>
> Dobrý den pane Sysle,
>
> našla jsem, že jste zpracoval články o Osudu tří tišnovských skautů za války - bratřech Vetešnickových a Jaroslavu Fialovi plus také článek k výročí 80. let skautingu v Tišnově.
> Píši Vám proto, že jsem v současné době vedoucí 7. skautského oddílu Podhoráci, střediska Květnice Tišnov.
> V rámci dalšího vzdělávání a LŠ Protos mám zpracovat absolventskou práci. Vybrala jsem si téma: "Zpracovaný příběh skauta-hrdiny" v rámci projektu www.hrdinovevalky.cz
> Našla jsem si v odkazu výše zmíněné bratry Vetešnickovi a Jaroslava Fialu, skauty z Tišnova.
> Ráda bych se s Vámi někdy potkala a zeptala se na prameny ze kterých jste čerpal. Případně zda mi dovolíte citovat Vaše články v této absolventské práci. Hrdinství a činy tišnovských skautů bych ráda vstáhla k prvnímu skautskému principu a myšlenkovým základům skautingu.
>
> Děkuji za odpověď
>
> S pozdravem Linda Topinková
>

Miroš HABROVEC - maturitní fotografie

2 Obr. Horčica, Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji, str.89

Josef Vetešník

Ladislav Vetešník

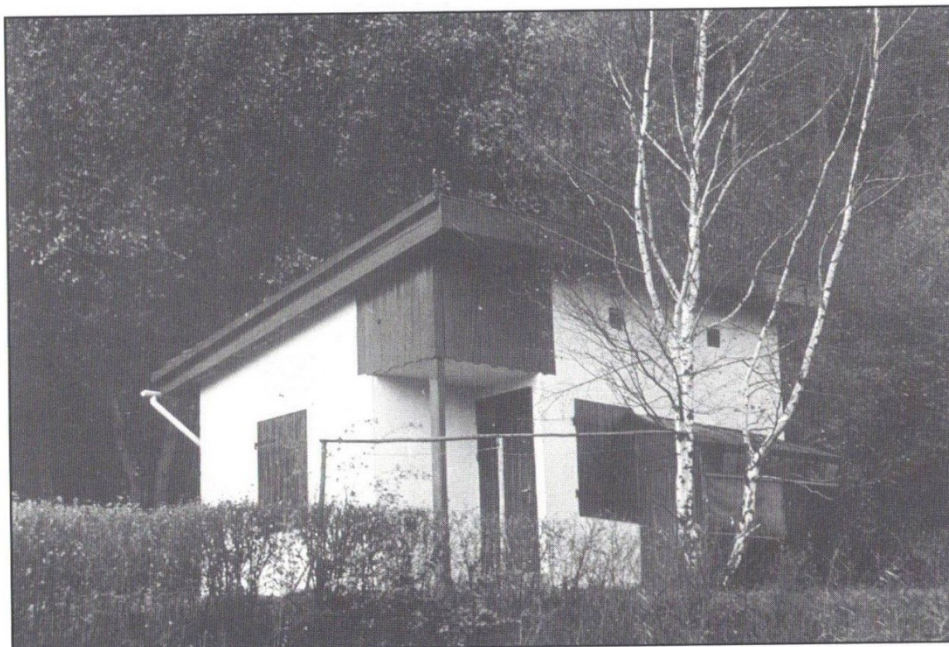
Jaroslav Fiala

3 Obr. Horčica, Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji, str.103

Kounicovy studentské koleje v Brně-Žabovřeskách postavené z nadačního daru hraběte JUDr. Václava Kounice. Od roku 1940 sloužila budova brněnskému gestapu za nouzové vězení

4 Obr. Žampach Vojtěch, Památník obětí světových válek a národně osvobozovacích bojů v okrese Brno-venkov, str. 690

Místo schůzky a pozdější partyzánská základna - chata u Skaličky

5 Obr. Horčica, Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji, str.105

SKAUTING V TIŠNOVĚ

Následující fotografie z alb Dary Kučerové a Františka Žáka připomínající pestrost skautského života v Tišnově zejména těsně po ukončení druhé světové války, kdy skauting zaznamenal v celém Československu velkou renezanci a nadchl a v mnoha případech na celý další život zanechal hluboké vjemy pro tehdejší mladou generaci.

Skauti v ilegalitě

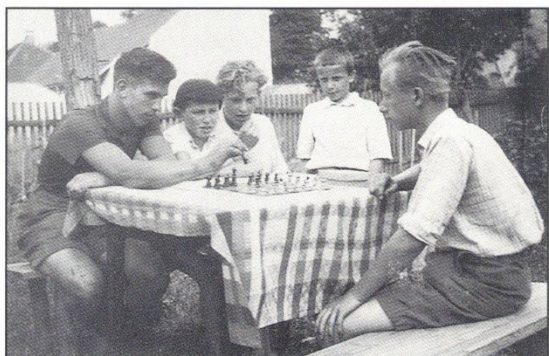
Na výletě 24. 5. 1942

Beseda u Oharků 1943
Fraňa, Brbla, Robin, Laďa Vetešník, Pepánek Vetešník, A. Alois, Moloděc, Pilbey, Rvatbey, Laviček, Dáša, P. Stanislav, Arna

Roklina H.L. 1943

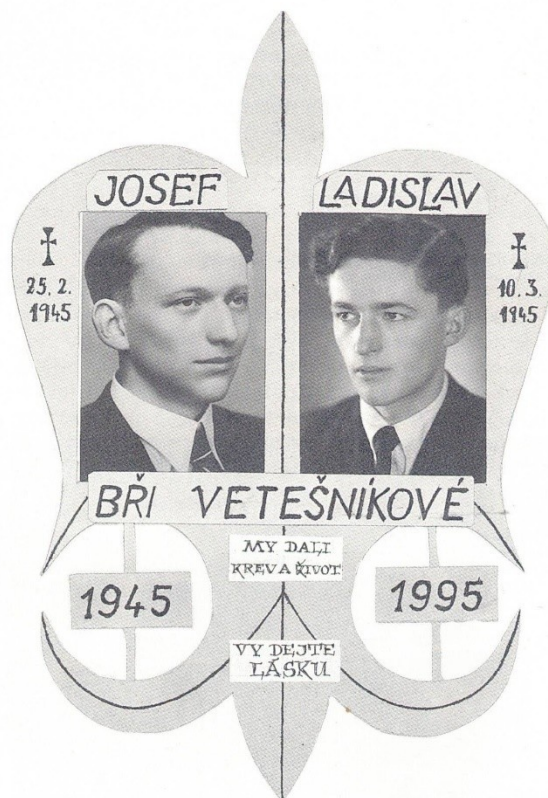

Šachisté u Kopřivů

Fota zapůjčil František Žák

Některá fakta vybíráme ze vzpomínkového projevu k 50. výročí úmrtí bratrů skautů Vetešníků, který přednesl na Výrovce u jejich pomníků **František Žák – Robin**:

U nás v Tišnově zapustil skauting kořeny v roce 1935, kdy byl založen I. oddíl. V roce 1936 na přání rodičů byl založen samostatný katolický oddíl, který měl dvě družiny – starší Havrany s rádcem Oldřichem Mičánem a Lišky, mladší chlapce s rádcem Ladislavem Vetešníkem ... S příchodem Němců byla v roce 1939 skautská činnost zakázána, majetek zabaven, ale myšlenka se zabít nedala, ta žila dál. Místo oddílů vznikaly kolem časopisů *Anděl Strážný* a *Mladý hlasatel* kroužky – družiny, které žily v tichosti, ve skrytu a napodobovaly Rychlé šípy. Kolem bratrů Vetešníků žili a pracovali samí bývalí skauti. Klubovny byly u Žáků, Kopřivů a u Oharků. Největší klubovna však byla příroda kolem Tišnova. Kam se kolem podíváte, všechno bylo naše – řeka Svratka až do Vísky, odtud nahoru přes Kozí bradu ne-

Fota zapůjčila Dara Kučerová

Legenda tišnovského skautingu Miloš Kučera - Džekin, tábor Prudká, I. oddíl, 1946

bo přes Čepičku na Orlí hnízdo, dále na Pasník, zpět přes Nelepeč do Žernůvky a pak nahoru ke Zlaté skále, na Holý kopec, na Výrovku, do Březiny a zpět proti proudu na Zamlýn. Nám patřila řeka, louky, lesy, pastviny, skály i rokliny. Na Výrovce se konaly sliby, na Holém kopci v naší Roklině jsme žili, radovali se, učili se vařit, soutěžit, poznávat přírodu a lovit bobříky, znát květiny podle květů a listů a stromy a keře zjara podle pupenů, listů a kůry, učili se stopovat a poznávat kdo a kam před námi šel a ve sněhu se podepsal. Bylo to veselé, zábavné a poučné. Z mnohého, co jsme se naučili, žijeme dodnes. My byli mladí, staří říkali nezodpovědní, a báli se za nás o nás. Proč to zapírat, i my se někdy báli, protože jsme věděli o donášení, udávání ... Poslední besídka jsme konali 30. září 1944. Za pár dnů 4. října 1944 jsme na Holém kopci hráli noční hru, a když jsme byli v nejlepším, přiběhl za námi bratr Moloděc, že Pepánka a Laďu Vetešníků zatklo gestapo. S bratry jsme se již nesetkali, ale poslední dny s nimi prožíval pan Vladimír Sedlák v koncentračním táboře Flossenburg. Zde o hladu a zimě v roce 1945 zemřeli. Bratr Moloděc k této události vzpomíná: Počátkem roku 1939 byl zástupcem bratra Pepánka nějaký Tichý. Odkud přišel, nikdo nevěděl, ale doma prý byl vedoucím skautského oddílu. My mu věřili každé jeho slovo. Když vykládal různé příhody, mluvil jako kniha, poslouchali jsme se zatajeným dechem a pusou otevřenou. Kdo to vlastně byl – Pepánkovo neštěstí a zlý osud. Byl to gestapák, dosazený fašista, fízl, který měl zajišťovat a kontrolovat zakázanou skautskou činnost. Boží mlýny však melou pomalu, ale jistě, někdy si pomohou i slabou lidskou spravedlností. Jmenovaný Tichý – zrádce – se do Tišnova vrátil a byl poznán na tišnovském fotbalovém hřišti. Byl dopaden, v Brně před soudním tribunálem odsouzen k trestu smrti a popraven ...

Růžolín - Josef Růžička, Prudká, I. oddíl, 1946

Zdravotníci
Karel Sutori a Igor Tejkal,
Prudká, I. oddíl, 1946

Záběry z tábora II. oddílu na Níhově, červenec 1945, a 2. výletu na Skaličku v září 1946

Pohlaví II. oddílu Robin a Brbla

VĚRNĚ i po 44 letech
ke VZPOMÍNKOVÉMU
POTLAČKU

svolávám

Do
ROKLIKY Hl.
na posádku do Písař
číslo 1714 Úst. Železn.
1 hod. před západem slunce
21.
21. VI 1986

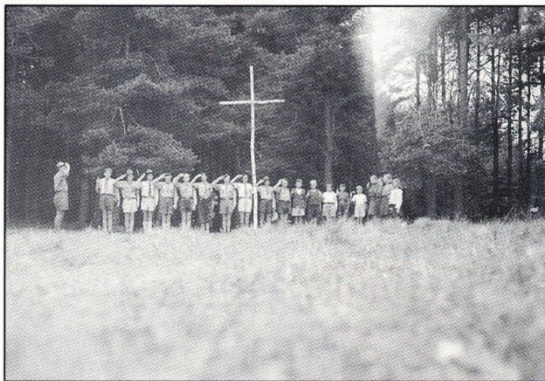

VZBROJ
HRST VZPOMÍNEK
PÁR PISNÍČEK
ZALÍCÍ DŘEVO
DOBROU NÁLÁDU

ROBIN

Pozvánka na skautský potlach 21. 6. 1986

Foto 9-13 a pozvánku zapůjčil František Žák

Přišel květen 1945. 23. června 1945 se konala v Tišnově velká manifestace mládí. Zúčastnili se jí také skauti. Bylo nás v průvodu 96 a z toho již 23 bratří a sester v krojích.

Vedl nás střediskový vedoucí bratr Miloš Kučera – Džekin, který rovněž prožil peklo koncentračního tábora Flossen-burg.

Dlouho jsme se však ze svobody netěšili. Jedna totalita umřela, druhá nastupovala. Organizace skauta-junáka byla prohlášena za kapitalistický výmysl, protistátní a protitřídní a jako takovou ji bylo třeba zlikvidovat.

V roce 1968 se zdálo, že se i pro skauting blýská na lepší časy. Skautská činnost byla sice povolena, ale ... Byl jsem tehdy v katolickém domě na takové náborové schůzi, ale hned po ní jsem bratru Džekinovi řekl svůj názor, že je to jen taktický manévr pro odhalení dosud tajných skautských aktivit. Za pomoci spřátelených armád byl Junák znovu vrácen do „starostlivé náruče“ SSM a zase s celým majetkem. Vydržel tam celých 20 let. Ale skautská myšlenka zase neumřela, žila nebo živořila v turistických oddílech a v některých pionýrských organizacích.

Fota ze skautského slibu a setkání na Výrovce k 50. výročí úmrtí bratří Vetešníků zapůjčil Fr. Žák.

A nyní přišel rok 1990 a čas pro psaní nových dějin. Tyto píše nová mladá skautská generace. Nezapomínejte však na ty, kteří pro tyto myšlenky dokázali trpět, život obětovat, abychom my mohli žít. Vzpomínejte na ty, jejichž jména jsou na tišnovské sokolovně, na nádraží a jinde, ale i na ty, jejichž jména nejsou zapsána nikde, jenom v srdci pozůstalých.

10 Obr. Nevlastní bratr Jan Vetešník odhaluje pomník na Výrovce 13. 10.1946, <https://www.tisnoviny.cz/obsah/my-dali-krev-zivot-vy-dejte-lasku>, 14. 9.2015 [cit. 6.4. 2023].

odd. JUNÁKA, Tišnov

Dne 29.11.1945.

Titl.

„Junák“,
ústředí junácké výchovy,
P r a h a II, Havlíčkovo n.28.

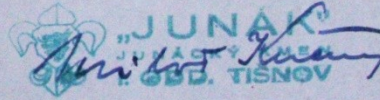
Věc: Hlášení padlých neb umučených
příslušníků Junáckých oddílů.

3 Z 1.oddílu Junáka v Tišnově, zahynul/smrtí
neznámou/ v koncentračním táboře ve Flossenbürgu bratr
J a r o s l a v F i a l a z T i š n o v a .

1. Jaroslav F i a l a , nar.17.února 1924 v Tišnově,
bytem v Tišnově na Kukýrni,
absolvent ref.reál.gymnasia,
junácká hodnost oddílový rádce.

2. Připravoval s ostatními členy 1.oddílu odboj českého národa.
Spolu s ostatními členy odbojové skupiny, gen, Luži, /3-čs.úderná
rota na Skaličce u Tišnova, byl dne 29.11.1944 zatčen a uvězněn
v Brně v Kaunicových kolejích. V lednu 1945 byl transportován
do konc. tábora ve Flossenbürgu. Odtud v březnu 1945 odvezen k soudu
do Norinberak , kde 7.3.1945 zemřel na nějakou nezná, mou nemoc.

Za: 1.oddíl Junáka Tišnov.

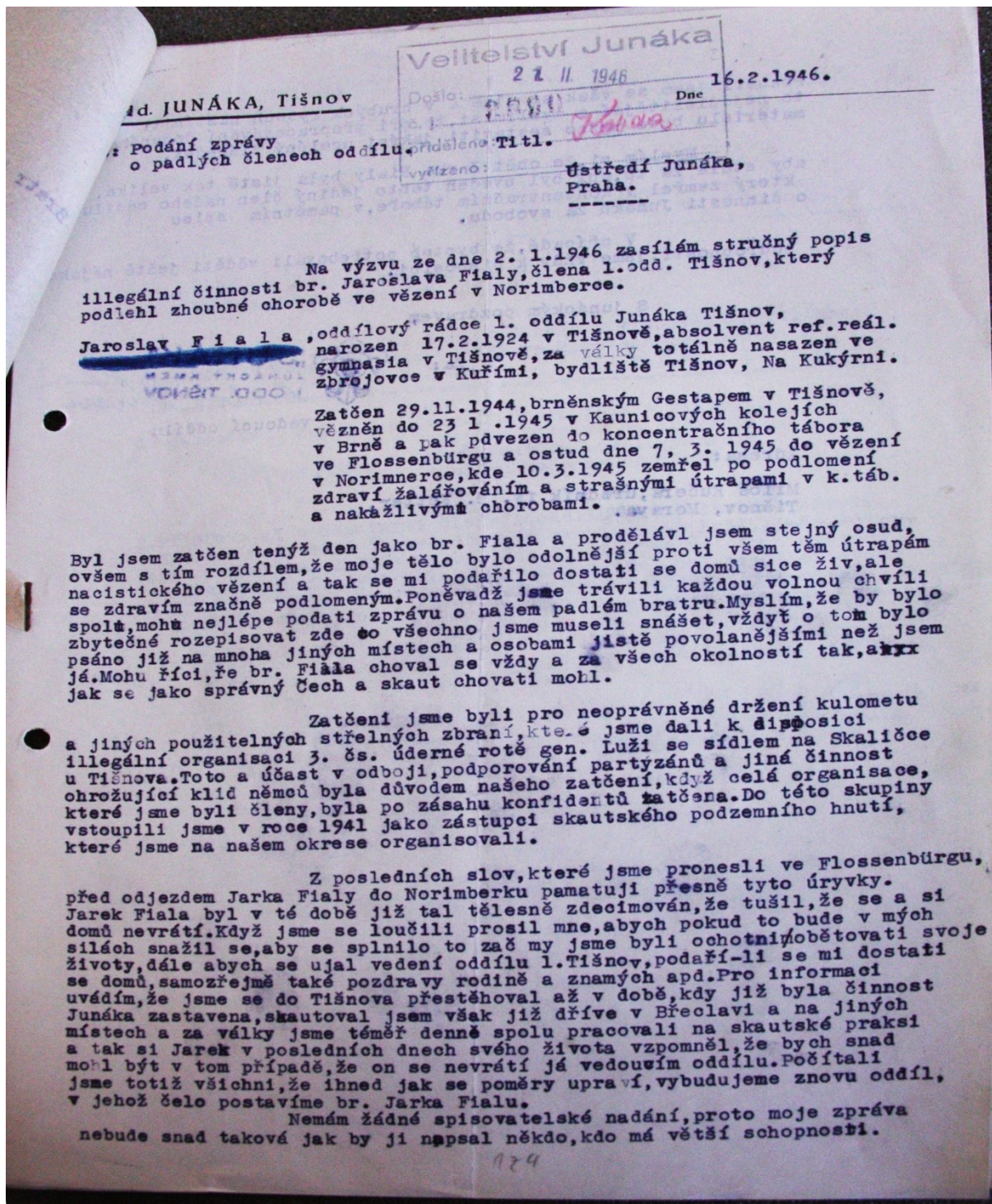
ved.oddílu.

det. št. d.
Karel Šubový, T.
Dvořečova 75

Velitelství Junáka
5. PROS. 1945

Došlo:	7850
č. j.	
přiděleno:	3
vyřazeno:	

175

12 Obr. Roman Šantora (Bobo) Archiv Junáka, Skautský institut

Pokusil jsem se však stručně a v hrubých rysech nastínit to nejdůležitější a myslím si, že při přepracování dodaného materiálu bude možno sestavit jakýsi ucelený článek.

Myslím si, že obět Jarka Fialy byla jistě tak veliká, aby stála za to, aby byl uveden tento jediný člen našeho oddílu, který zemřel v koncentračním táboře, v pamětním spisu o činnosti Junáků za svobodu.

V případě, že byste potřebovali vědět ještě nějaké podrobnosti, jsme vždy k dispozici.

S junáckým pozdravem

Za:

JUNÁK
JUNÁCKÝ KMEK
TÍŠNOV

vedoucí oddílu

Adresa:

Miloš Kučera, úředník fy. B. Fetter,
Tišnov, Morava.

13 Obr. Roman Šantora (Bobo) Archiv Junáka, Skautský institut

tračního tábora v Terezíně, později do Osvěžimi, kde další stopy mizí.

Bratr Pavel W i n d e r, narozen roku 1926, svobodný, studující.

člen 45. oddílu JUNÁKA v Praze - XII - Vinohradech. Za okupace byl zavlečen do kon-

centračního tábora v Terezíně, později do Osvěžimi, další osud není znám.

Bratr Richard K h o n, narozen roku 1916, studující, vedoucí oddílu JUNÁKA v Třebouchovicích p/Orechem. V roce

1940 byl zavlečen do koncentračního tábora v Terezíně, kde zemřel. Podrobnosti

nejsou známy.

Bratr Jaroslav F i a l a, narozen 17. II. 1924 v Tišnově, absolvent ref. r. g., svobodný, hodnost oddílový

rádce 1. oddílu JUNÁKA v Tišnově. Pro odbojovou činnost byl zatčen dne 29. XI.

1944 brněnským gestapem v Tišnově, vězněn do 23. I. 1945 v Kounicových kolejích v

Brně, pak převezen do koncentračního tábora ve Flossenbürgu a odtud dne 7. března 1945

do Norimberka, kde již po třech dnech dne 10. III. 1945 zemřel následkem strašných

útrap.

Jeho spolupracovník - rovněž skaut - prodělával s ním ten

tyž osud. Bratr Jaroslav Fiala se choval vždy a za všech

okolností tak, jak se jako správný Čech a junák chovati

mohl. Zatčení byli pro neoprávněné držení kulometů, a jiných

požitelných střelných zbraní, které dali k dispozici

14 Obr. Roman Šantora (Bobo) Archiv Junáka, Skautský institut

SPOLKY A SDRUŽENÍ

— Junák – český skaut, středisko Květnice Tišnov —

Junáci, vzhůru! a Setonův den. Skauti v Tišnově slaví 80 let od svého založení.

Marek Batelka, vůdce střediska

V sobotu odpoledne 12. září 2015 jsme zahájili oslavy 80 let skautingu v Tišnově na ulici Družstevní 554 před domem, kde žili skauti Josef a Ladislav Vetešníkov. Pamětní „kamery zmizelých“ nám i kolemjdoucím budou připomínat statečnost, kterou oba muži prokázali během druhé světové války. Nebáli se postavit na stranu dobra a za pravdu položili vlastní životy v roce 1945 v koncentračním táboře ve Flossenbürgu.

Slavnostního odhalení se zúčastnili současní skauti z Tišnova, Veverské Bítýšky, pamětníci, zastupitelé města Tišnova, zástupci Muzea města Tišnova a spolku Continuum Vitae. Poslední dvě zmíněné organizace jsou spoluorganizátory akce i výstavy Junáci, vzhůru!

Pietním aktem stejně jako vernisáží všechny přítomné provedl Miloš Sysel, skaut a historik, který celou akci inicioval.

Akce Junáci, vzhůru! dále pokračovala v Muzeu města Tišnova. Kolem čtvrté hodiny se v sálu v prvním patře shromáždilo asi 80 lidí. Přišli se podívat na vernisáž spojenou s promítáním filmu o tišnovském skautingu. Součástí programu bylo i vyprávění pamětníků meziválečných let i doby po revoluci. Hosté (skauti) z Veverské Bítýšky stejně jako tišnovští skauti zazpívali a zahráli na kytary staré i moderní skautské písně.

Návštěvníci si prohlédli nově otevřenou expozici v přízemí muzea zachycující 80 let dějin i současnost skautingu v Tišnově. Na výstavě trvající až do 25. října 2015 jsou k vidění kromě starých kronik a dobových materiálů také fotografie z činnosti, diplomy či kostýmy z táborových her.

Po vernisáži se přítomní shromáždili k přátelskému posezení na zahradě Skautského domu, který skauti v uplynulých letech opravovali.

V neděli bylo rušno v areálu letního kina pod Klucaninou. Muzeum

města Tišnova, Odyssea Tišnov, Skaut, středisko Květnice Tišnov, z. s., uspořádaly společně Setonův (dětský) den.

Děti si vyzkoušely, jaké to je, proměnit se v dobrodružného objevitele, poradit si s hlavolamy, projít pralesem poslepu, ulovit si obživu jen lukem a šípem, indiánský soubor „Muh Mohva“ a další.

Na akci se podílelo na tři desítky dobrovolníků a pomocníků a za jejich nezištnou pomoc jim moc děkujeme!

Náš vděk patří i dárcům. Projekt Junáci, vzhůru! vznikl za finanční podpory města Tišnova a firmy Baumat Tišnov.

Mob. 605 936 552 (T-mobile STS)

E-mail: marek.batelka@skaut.cz, www.kvetnice.skauting.cz

Foto: Denisa Ondrová

KULTURA

— Akce Městské knihovny Tišnov —

Oddělení pro dospělé čtenáře

Salonky

Stránská skála – exkurze

15. října 2015

Městská knihovna pořádá ve spolupráci s Moravským zemským muzeem v Brně exkurzi na významnou brněnskou geologicko-paleontologickou lokalitu Stránská skála. Touto národní přírodní památkou se projdeme v doprovodu odborného lektora.

V případě nepříznivého počasí změna programu vyhrazena.

– Vstupné: 30 Kč

– Sraz zájemců: v Tišnově v 8.45 před budovou vlakového nádraží
Zájemci se musí přihlásit osobně v knihovně nebo telefonicky na číslo 549 121 001-2.

Přednáška

Kreslení pravou mozkovou hemisférou

1. října 2015 v 18.00

Nakreslit ze dne na den portrét? Je to opravdu možné, i když člověk nemá talent? Ano, je. Kreslení není složité, jenom nám nikdo přesně neřekl, jak na to. Navíc máme v sobě mnoho přesvědčení o tom, že nejsme dostatečně šikovní, dobří, talentovaní. Tato přesvědčení, kterým plně věříme, nás potom zastavují v naší tvořivosti a projevu. Kreslení pravou mozkovou hemisférou není jen o „kreslení“ jako takovém. Je to úžasný nástroj pro zlepšení sebevědomí, zbourání svých dosavadních bariér a rozpuštění starých modelů v myšlení.

Zveme všechny zájemce do přednáškového sálu Městské knihovny v Tišnově. Výše zmíněnou problematiku přiblíží odborná lektorka Mgr. Martina Šopřová Bajerová.

Beseda

Austrálie

8. října 2015 v 17.00

Městská knihovna Tišnov zve všechny nejen příznivce cestování na přednášku Richarda Skolka o Austrálii.

My dali krev a život, vy dejte lásku!

Miloš Sysel

*Srdce zvlhlé je ranní rosou
svítání stoupá výš a výš
Je nutno jít – kam...?
Pane, Ty to víš...*

Verše zde přepsané jsou z listu papíru, který má v záhlaví uvedeno **TORSA BÁSNÍ bratrů Vetešníků...**

Tento strojem psaný dokument jsem našel v písemném archivu Františka Žáka – „Robina“. Několik složek dokumentů a fotografických alb dokládá činnost 2. oddílu (katolického) tišnovských skautů před II. světovou válkou, během ní i pár let po jejím skončení.

Z písemných záznamů vyplývá, že i po zákazu skautingu v tehdejší protektorátu se členové skautských družin scházeli dál. Přejmenovali se na Hochy lesů, byli nejprve sdružení jako čtenářský klub pod časopisem Vpřed, kde vycházely komiksy Rychlých šípů od Jaroslava Foglara, později pod katolickým Andělem strážným. Dál spolu podnikali

Foto: Denisa Ondrová

výpravy do okolních lesů, na Orlí hnízdo, do Pejškova, do rokly na Holém kopci, na Výrovku. Scházeli se v klubovně doma u Žáků, někdy u Oharků. Klubovně říkali pro její malé rozměry legračně „kozí chlívček“.

Byli to skauti katolického oddílu, proto vždy na svátek sv. Václava pořádali besídku. Její program se skládal z jednoduchých divadelních scének, zpívání skautských písní a také recitace básní, které si někteří z nich sami psali.

Vedle vedoucího „Brbly“ (Aloise Bednáře) poezií přispívali i Josef – „Pepánek“ a Ladislav – „Lávíček“ Vetešníkoví.

Poslední svatováclavské besídky se oba bratři naposledy zúčastnili 30. září 1944. Necelý týden po besídce, 5. října, byli v první rozsáhlé akci brněnského gestapa zatčeni, ve stejný den byl před „Vilou růží“ po marném pokusu o útěk zastřelen tišnovský sokol Miroš Habrovec.

*„Je nutno jít – kam...?“
Pane, Ty to víš...*

Ve vězení v Kounicových kolejích byli vyslýcháni a mučeni po zbytek roku 1944. 29. listopadu k nim přibyl jejich skautský druh z 1. oddílu tzv. svazových skautů Jaroslav Fiala, přezdívaný „Dyky“. Právě on pravděpodobně našel při potulkách na Květnici ukrytý kulomet a svěřil se bratrům Vetešníkovým se svým nálezem. Pomocí již tehdy nastražených volavčích sítí se náhodě nalezenny kulomet dostal do rukou gestapa. Na podzim 1944 bylo nakonec zatčeno na dvě desítky tišnovských občanů.

V lednu 1945 byli bratři Vetešníkoví transportováni do koncentračního tábora Flossenbürg. Hlad, přítomnost tyfu, úplavice a neustálé bití stály nakonec oba bratry život. Josef zahynul 26. února 1945 ve svých 25 letech, Ladislav o pár týdnů později, 10. března ve 21 letech. Jejich kamarád z „ulice“ a skautský druh Jaroslav Fiala byl pravděpodobně zastřelen 10. března v Norimberku. Bylo mu rovněž 21 let.

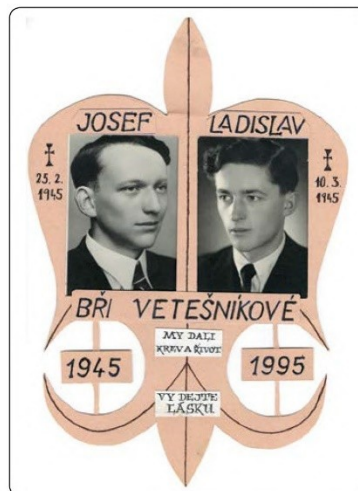

Foto: soukromý archiv Miloše Sysla

*„Šedivé vůně podzimních mlh
se na cesty klade
syrová vůně jak bolest sama
v obklady srdce ti stáhne
stříbrné mlhy – svatební závoj
pole zbroušená břitvami kos
široká, široká země mlčení.
Jen vítr šeptá cos...
O zemi, člověku, lásce a štěstí“*

Snad v těchto verších zmíněný vítr zašepal tišnovským skautům, Pepánkovi, Lávíčkoví a Dykymu, naposledy cos o rodné zemi, lidech v ní, o jejich lásce... Jen onoho štěstí, návratu do své vlasti a ke svým rodinám, se nedočkali.

Letos od jejich smrti uplyne 70 let.

O těchto i o dalších tišnovských skautech se více dozvíte na výstavě k 80. výročí založení skautingu v Tišnově „Junáci, vzhůru!“, která právě probíhá v Muzeu města Tišnova. V den jejího zahájení dne 12. září byly před domem na ulici Družstevní 554, kde bratři Vetešníkoví před zatčením bydleli, položeny kameny zmizelých (Stolpersteine).

PŘÍRODA

Jsem z rodu baboček

Josef Permedla

Vrátíme se znovu do období prázdnin a dovolených. Při toulkách přírodou jsme si určitě všimli a pozorovali různě pestře zbarvené motýly. Dnes si něco povíme o jednom okatém z naší přírody. Babočka paví oko (latinsky *Inachis io*) je jedním z našich nejkrásnějších motýlů, rozšířeným v celé Evropě od Britských ostrovů dále přes Turecko a mírný podnebný pás Asie až po Japonsko.

Foto: Josef Permedla

12. Zdroje:

ADÁMEK JIŘÍ, KROUTIL MILAN, ZŘÍDKAVESELÝ FRANTIŠEK, *Brněnští občané v boji proti fašismu*. 1. vyd. Brno : Blok, 1981.

HORČICA LUDVÍK, *Miroš Habrovec a tišnovská sokolská mládež v protifašistickém odboji*, Sursum 2001, ISBN: 8072230011

LEDERER, Jiří, 1990 cit. podle ŠRAJER, Jindřich, 2009. *Suicidium: sebeobětování, nebo mučednictví*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-291-5

MÁLEK Michal, *Postoje vysokoškolských studentů k fenoménu suicidia a sebeobětování, Zlín, 2013*. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií

https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/21151/m%C3%A1lek_2013_bp.pdf?sequence=1&isAllowed=y [cit. 12. 7. 2023]

MONESTIER, Martin, 2003. *Dějiny sebevražd: dějiny, techniky a zvláštnosti dobrovolné smrti*. Praha: Dybbuk. ISBN 80-903001-8-9

ŠIROKÁ Alžběta, *Duchovní motivy v Harry Potterovi Charakteristika a ohlasy*, Diplomová práce, Praha 2011. Univerzita Karlova v Praze, Evangelická teologická fakulta, [cit. 4. 11. 2023]

https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/33572/DPTX_2009_2_11270_0_58916_0_109331.pdf?sequence=1&isAllowed=y

VÁGNEROVÁ, Marie, 2008. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 4. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-414-4

Farnost Dolní Počernice při kostele Nanebevzetí Panny Marie

<https://www.farnostdolnipocernice.cz/zamysleni-k-mesnim-textum-z-25-11-2020/> [cit. 16. 10. 2023]

ŽAMPACH VOJTĚCH, *Památník obětí světových válek a národně osvobozovacích bojů v okrese Brno-venkov*, Státní okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli, 2000, ISBN: 80-85048-79-5

ŽAMPACH VOJTĚCH, *Třetí československá úderná rota: z partyzánského hnutí na Tišnovsku*. Vojtěch Žampach. Ivančice : Muzeum, 1969. 105 stran : ilustrace (Tradice a současnost ; svazek 2)

Tišnov Fotorevue. Tišnov: *Sdružení Fotorevue*, čísla 1-5 1994-1996, čísla 6-10 1997-1999; registrováno pod číslem č.j. 37030394

Tišnovské noviny: *Zpravodaj města Tišnova a okolí*, Tišnov, ročník XXV., číslo 10/2015, str. 19, 25 [cit. 19. 3. 2023], Ev. číslo: MK ČR E 1010 . Dostupné z:

https://tisnovskenoviny.cz/wpcontent/uploads/2022/07/TN_10_2015.pdf

Městské kulturní středisko Tišnov, Junáci, vzhůru! [online]. © mekstisnov.cz 2023, webdesign opti-mystic.cz | webmaster megahosting.cz [cit. 19.3. 2023]. Dostupné z: <https://www.mekstisnov.cz/muzeum/akce/junaci-vzhuru>

Internetová encyklopedie dějin Brna, Aktualizováno: 22. 01. 2020 [cit. 19.3. 2023]. Dostupné z: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=1355

Internetová encyklopedie dějin Brna, Aktualizováno: 22. 01. 2020 [cit. 19.3. 2023]. Dostupné z: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=3537

Internetová encyklopedie dějin Brna, Aktualizováno: 22. 01. 2020 [cit. 29.3. 2023]. Dostupné z: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=3666

Skauting na Tišnovsku I. část, 24. 11. 2015 [cit. 19.3. 2023]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=qJQH_ZGAvUc&t=3s

Skauting na Tišnovsku II. část, 25. 11. 2015 [cit. 19.3. 2023]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=6JaGx5Irn_o

Tišnoviny.cz ...jiný pohled, 24. 5.2013 [cit. 6.4. 2023]. Dostupné z: <https://www.tisnoviny.cz/obsah/skauting-v-tisnove-na-pokracovani-i>

Tišnoviny.cz ...jiný pohled, 23. 6.2013 [cit. 6.4. 2023]. Dostupné z: <https://www.tisnoviny.cz/obsah/historie-skautingu-v-tisnove-na-pokracovani-ii>

Tišnoviny.cz ...jiný pohled, 14. 9.2015 [cit. 6.4. 2023]. Dostupné z: <https://www.tisnoviny.cz/obsah/my-dali-krev-zivot-vy-dejte-lasku>

Wikipedie, Aktualizováno 7.9.2021 v 15:04 [cit. 8.4. 2023] Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Idea_skautingu

Zdeněk Navrátil, První princip, úvahy o nejvyšší Pravdě a Lásce, V Ivančicích červenci 2016, [cit. 8.4. 2023] Dostupné z: <file:///C:/Users/topli/OneDrive/Dokumenty/SKAUT/O%C4%8CK/Prvni-princip-ZNF.pdf>

Roman Šantora (Bobo) Archiv Junáka, Skautský institut https://drive.google.com/drive/folders/0BwS9q0pkNIDbZ1hDQ3ZIVHILNlk?resourcekey=0-XNi5LVSwi6w-gx-xMe-qWg&usp=drive_link

Wikipedie, https://cs.wikipedia.org/wiki/Proces_se_skupinou_Milady_Hor%C3%A1kov%C3%A9 [cit. 29. 10. 2023]

Písničky s akordy: <https://pisnicky-akordy.cz/epy-de-mye/milada> [cit. 29. 10. 2023]